

Nordre Land Sau og Geit

Trondheim, 14.08.2019

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/5472

Saksbehandler:
Anders Braa

Avgjørelse i klagesak - klage på avslag på søknad om skadefelling av kongeørn i Nordre Land kommune

Viser til oversendelse fra Fylkesmannen i Innlandet av 14. juni 2019. Fylkesmannen avsto 12. juni 2019 søknad av 6. juni 2019 søknad fra Nordre Land kommune om skadefelling ørn i Nordre Land kommune. Avslaget ble påklaget 13. juni 2019 av Nordre Land Sau og Geit, der det også søkes om skadefellingstillatelse på nytt. I behandling av klagen 14. juni finner ikke Fylkesmannen grunnlag for å endre opprinnelig vedtak, og oversender saken til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse. Fylkesmannen avsto samtidig fornyet søknad om skadefelling av kongeørn.

Klagers anførsler

Klager viser til at det ble funnet 2 døde lam i Nord-Torpa, hvorav det ene ble påvist tapt til kongeørn. Senere ble det funnet ytterligere døde lam ved Saltstut/Aust-Torpa, hvorav 1 er bekreftet drept av kongeørn. Kongeørner ble filmet over område der det ble sluppet sau på beite. Fylkesmannen begrunner avslaget med at det er et begrenset skadeomfang. Klager viser til at det så langt i år er funnet 5 lam som er tatt av kongeørn, og at det er sannsynlig flere som ikke er funnet. Beitenæringen i Nordre Land har i flere år vært utsatt for kongeørnangrep. Flere observasjoner av ørn er urovekkende i en tid på året hvor det slippes mange små lam på beite.

I flere år har det vært unormalt store tap i enkeltbesetninger i kommunen, og særlig i det området hvor det nå er påvist tap til kongeørn.

Klager viser til rovviltforlikets punkt 2.2.19, der det går fram at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr.

Vi viser forøvrig til klagen i sin helhet.

Fylkesmannens behandling av klagen

Fylkesmannen viser til at det verken er krav til eller mål om arealdifferensiert forvaltning av kongeørn.

Fylkesmannen kan gi tillatelse til skadefelling av kongeørn etter rovviltforskriften § 12 dersom kongeørn volder betydelig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer.

Det er påvist 2 tilfelle av skade som er påvist forårsaket av kongeørn. Fylkesmannen mener dette ikke kvalifiserer for kravet om vesentlig skade. Flere kadaver er funnet, men selv om kongeørn ikke kan avskrives som skadegjører, er det ikke påvist at flere skader skyldes kongeørn.

Skade fra kongeørn skjer i avgrensede tidsperioder, og skade kan ofte forebygges gjennom enklere tiltak. Nordre Land kommune har fått tilsagn om tilskudd til forebyggende tiltak, som i noen grad vil virke tapsforebyggende i den perioden lamma er små. Skadepresset fra kongeørn avtar erfaringsmessig etter beiteslipp.

Fylkesmannen kan ikke se at klagen inneholder momenter som tilsier en annen vurdering av saken. Saken sendes til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Lovgrunnlaget

Miljødirektoratets behandling av saken er hjemlet i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 12.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 er omtalt senere i vedtaket.

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. (...)

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

[...] Kongeørnbestanden skal forvaltes slik at bestanden opprettholdes på 850 - 1200 hekkende par i Norge.

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 12 (Skadefelling av kongeørn):

Fylkesmannen kan gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer, jf.

naturmangfoldloven § 18 første ledd b). Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes vilkår til fellingstillatelsen.

Kunnskapsgrunnlaget

Etter naturmangfoldloven § 8 skal offentlige vedtak så langt som mulig fattes på grunnlag av best mulig kunnskap. Miljødirektoratet anser kunnskapsgrunnlaget som godt i dette tilfellet. Naturmangfoldloven § 9, føre-var-prinsippet, er derfor ikke aktuelt å vurdere nærmere. Den samlede belastningen på kongeørnbestanden, jf. naturmangfoldloven § 10, er ikke like kjent som for de store rovpattedyra, men overvåkingen av kongeørn i regi av Rovdata viser årlige variasjoner i ungeproduksjon i overvåkingsområdene og i mer begrenset grad voksenoverlevelse.

Den norske kongeørnbestanden ble estimert til 963 (652 - 1139) hekkende par i perioden 2010 - 2014, 66 (62 - 71) av disse i Oppland fylke (NINA Rapport 1158). 12 områder blir intensivovervåket i landet når det gjelder kongeørn, ingen i Oppland. Hver av områdene består av 15 faste hekketerritorier. Gjennomsnittlig produksjon i overvåkingsområdene var 0,3 unger pr territorie i 2016, 0,26 i 2017 og 0,27 i 2018 (NINA Rapport 1602).

I 2018 ble det påvist (dokumentert eller antatt sikker) 13 tap av lam til kongeørn i Oppland fylke, ingen av disse i Nordre Land kommune. Så langt i år er det påvist 12 tap av lam i Oppland, 2 av disse i Nordre Land kommune.

Miljødirektoratet sin vurdering

Fylkesmannen kan tillate skadefelling av kongeørn på bestemte individer som har forvoldt vesentlig skade på blant annet lam. Etter Miljødirektoratet sin vurdering er det ikke påvist vesentlig skade fra kongeørn i dette tilfellet.

Det kan ikke iverksettes skadefelling utelukkende for å forebygge skade, slik det er mulig for de andre store rovdirene. Skadefelling kan ikke benyttes som bestandsregulerende virkemiddel.

Forskriften setter krav om at skadefelling må rettes mot de individer av kongeørn som har forårsaket skaden. I dette tilfellet er det ikke mulig å identifisere den aktuelle skadevolderen.

Miljødirektoratet viser til Fylkesmannen sin behandling av saken, og gir sin tilslutning til den.

Vedtak

Miljødirektoratet tar ikke klagen fra Nordre Land Sau og Geit til følge. Fylkesmannens vedtak blir ikke endret. Dette vedtaket er endelig og kan ikke påklages videre.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Nordre Land kommune	postboks 173	2882	DOKKA
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal